

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Włodzimierz Czechowicz
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2016 r. w Warszawie

sprawy A. T. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania A. T. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 27 czerwca 2016r., znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 27 czerwca 2016 roku znak: (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. T. (1) prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 18 maja 2016 roku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. T. (1) urodzony (...) złożył w dniu 25 lipca 2016 roku do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odwołanie od decyzji z dnia 27 czerwca 2016 roku znak: (...), odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu odwołania skarżący podniósł, iż organ rentowy niezasadnie odmówił mu prawa do świadczenia nie zaliczając do stażu pracy okresu pobierania wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia u ojca R. T. (1) (...) w okresie **19 maja 1972 roku do 7 sierpnia 1977 roku.**

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 lipca 2016 roku organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy podniósł, iż odwołujący udokumentował staż 15 lat pracy w warunkach szczególnych, natomiast nie legitymuje się stażem pracy ogółem w wymiarze 25 lat lecz 22 lata 10 miesięcy i 25 dni. Do tego stażu nie zaliczono „okresu pracy u ojca, gdyż nie były opłacone składki na ubezpieczenie społeczne (odpowiedź na odwołanie k.5 a.s).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

W dniu 2 maja 2016 r. ubezpieczony A. T. (1) urodzony (...) złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o emeryturę (k. 1 a.r. t. II). Po przeprowadzeniu analizy dokumentacji zatrudnienia odwołującego Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał decyzję z dnia 27 czerwca 2016 roku, na mocy której odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, gdyż do dnia 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił on wymaganego okresu 25 lat pracy okresu składkowego i nieskładkowego. Organ rentowy stwierdził w decyzji, iż ubezpieczony posiada łączny staż pracy 22 lata 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz stażu 17 lat pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji podano, że przyczyną odmowy przyznania świadczenia jest brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego oraz 5 dni urlopu bezpłatnego w (...) Przedsiębiorstwie (...) (k.47 a/r).

Wykonując pkt. 4 zarządzenia z dnia 8 sierpnia 2016 roku (k-8) organ rentowy podał, że uwzględniając hipotetycznie staż pracy A. T. (1) u swojego ojca ogólny staż wyniósłby **25** lat, 1 miesiąc i 5 dni, co wynika z obliczenia na karcie 16, nie zaś jak omyłkowo podano w piśmie **15** lat 1 miesiąc i 5 dni (k-14 do 16).

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia A. T. (1) u ojca prowadzącego w K. działalność gospodarczą pod nazwą (...). Odwołujący przesłuchany w trybie art. 212 k.p.c. podtrzymał odwołanie i podał, że firma ojca była jednoosobowa, po zakończeniu pracy u ojca nie otrzymał żadnego dokumentu potwierdzającego zatrudnienie, ojciec nie odprowadzał za niego składek na ubezpieczenie społeczne (k-25 nagranie 00:03:50). Na potwierdzenie zatrudnienia u ojca A. T. (1) zgłosił dowód z zeznań świadków A. T. (2), J. T. i R. T. (2).

Na podstawie zeznań świadków Sąd Okręgowy ustalił, że A. T. (1) pracował u ojca uczęszczając do szkoły wieczorowej w O., pomagał ojcu przy robieniu pieców, kuchni zdunskich, był jedynym pracownikiem zatrudnionym przez R. T. (1). Nie przejął firmy po ojcu bo zawód zduna zanikał. Jeździł z ojcem i robił wraz z nim piece i kuchnie u prywatnych osób zamawiających takie usługi. Według zeznań brata odwołującego się (świadek R. T. (2)) A. T. (1) nie chciał się uczyć po ukończeniu szkoły podstawowej więc przez 5-6 lat pracował z ojcem zanim podjął pierwszą pracę jako kierowca (zeznania świadków karta 26 nagranie 00:12:00 do 00:33:39).

Z wyjaśnień przesłuchanego w charakterze strony A. T. (1) (art. 299 i 304 k.p.c.) wynika, że podtrzymał on w całości złożone uprzednio wyjaśnienia (k-26 nagranie 00:35:04).

Sąd ustalił ponadto, że odwołujący się A. T. (1) posiada prawo jazdy od dnia 4 września 1973 roku kategorii A (karta 26 nagranie 00: 33:39).

Na podstawie akt rentowych Sąd Okręgowy ustalił ponadto, co następuje: w aktach tych znajduje się świadectwo ukończenia przez A. T. (1) szkoły podstawowej dla pracujących (wskazano błędnie datę urodzenia jako 17 maja 1956). Świadectwo wystawiono 22 marca 1974 roku na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej z dnia 12 czerwca 1973 roku (k-7 t.II). Ze świadectwa pracy wystawionego przez (...) wynika ponadto, że A. T. (1) rozpoczął pracę jako kierowca w dniu 8 sierpnia 1974 roku (k-8 a/r). W legitymacji ubezpieczeniowej brak wpisu potwierdzającego zatrudnienie u ojca R. T. (1) (k-28 t.II). Organ rentowy ustalał w dniu 10 maja 2016 roku podleganie ubezpieczeniu A. T. (1) za okres od 19 maja 1972 roku do 7 sierpnia 1974 roku wskazując płatnika składek z numerem (...) i stwierdził w dniu 16 czerwca 2016 roku, że pracodawca nie zgłosił A. T. (1) do ubezpieczenia (k-45 t.II).

Przed zamknięciem rozprawy w dniu 21 listopada 2016 roku A. T. (1) ani pełnomocnik organu rentowego nie złożyli nowych wniosków dowodowych.

Sąd Okręgowy uznał zgromadzone dowody w postaci wyjaśnień odwołującego się i zeznań wskazanych wyżej świadków, dokumenty dołączone do akt sprawy i dołączone do akt sprawy akta ubezpieczonego za pełnowartościowy materiał dowodowy wystarczający do rozstrzygnięcia sporu. Żaden z dokumentów złożony do akt sprawy nie

był kwestionowany przez strony. Sąd dał wiarę wszystkim zgromadzonym dowodom, ich wiarygodność nie była podważana przez żadną ze stron. Sąd uznał również za wiarygodne wyjaśnienia odwołującego się i zeznania świadków (także świadka T. mimo stosunku pokrewieństwa) jako znajdujących potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji, wzajemnie spójnych i konsekwentnych co do zatrudnienia A. T. (1) u ojca we wskazanym wyżej okresie kwestionowanym przez organ rentowy. Świadkowie potwierdzili ponadto wyjaśnienia odwołującego o jego pracy A. T. (1) jako czeladnika zanim podjął on pracę jako kierowca w firmie (...).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie A. T. (1) od decyzji organu rentowego jako zasadne, zasługiwało na uwzględnienie, co skutkowało rozstrzygnięciem zawartym w sentencji wyroku. Jak wynika z dyspozycji art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2016.887 j.t.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Zgodnie zaś z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Niezależnie jednak od powyższego podkreślić należy, że zgodnie ze stanowiskiem, Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2014 r., sygn. akt II UK 389/13 przepis art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUZ odnosi się do tych ubezpieczonych urodzonych poczynając od dnia 1 stycznia 1949 r., którzy w dniu wejścia ustawy w życie nie osiągnęli jeszcze wymaganego wieku, lecz w całości spełnili do tej daty ustawowo określone wymagania stażowe (tzw. ogólne i szczególne). Takim ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz (do dnia 1 stycznia 2013 r., tj. do wejścia w życie ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 637). Bezsporne jest, że wnioskodawca A. T. (1) występując z wnioskiem emerytalnym wykazał, iż w dniu 18 maja 1956 roku ukończył 60 lat oraz posiada według ustaleń organu rentowego okres 22 lat 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych ustalony w decyzji z dnia 27 czerwca 2016 roku a także 17 lat pracy w szczególnych.

Podkreślić należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody Sąd Okręgowy podziela bowiem na gruncie niniejszej sprawy stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązują odstępstwa od ogólnych zasad dowodzenia podyktowane dążeniem do pełnego i wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. W praktyce oznacza to, że w postępowaniu tym

dopuszczalne jest wykazanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, także wówczas, gdy z dokumentów wynika co innego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1995 roku, II URN 23/95). Organ rentowy nie uznał okresu **od 19 maja 1972 roku do sierpnia 1974 roku** do stażu pracy A. T. (1) gdyż nie został zgłoszony do ubezpieczeń przez swojego ojca pomimo zatrudniania syna oraz mimo prowadzenia działalności gospodarczej. W odpowiedzi na odwołanie podana została natomiast inna przyczyna nieuwzględnienia tego okresu mianowicie brak opłacania składek za odwołującego się przez ojca. Organ rentowy rozpatrując wniosek odwołującego się o przyznanie wcześniejszej emerytury nie kwestionował spełnienia pozostałych ustawowych przesłanek wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury.

Sąd Okręgowy zważył przy tym, że stosownie do przepisu art. 26 Ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin ubezpieczeniu określonym w ustawie podlegali również: 1) członkowie rodziny ubezpieczonego, 2) inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym, (zwane „osoby współpracujące”) jeżeli współpracują przy prowadzeniu działalności w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy obowiązującego pracowników gospodarki uspołecznionej. są dalej ""'. Członkami rodziny w rozumieniu ust. 1 pkt 1 byli małżonek, **dzieci własne** i (...). Ubezpieczeniu nie podlegały jednak osoby współpracujące, które nie ukończyły 16 lat życia lub z którymi współpraca wykonywana jest przez okres krótszy niż sześć miesięcy, albo gdy zachodziły okoliczności określone w art. 2 ust. 1

pkt 1 i 2. Przepis ten został skreślony przez art. 122 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.1998.137.887) z dniem 1 stycznia 1999 r.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, że Ustawa z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników stanowiła w art. 36. 1, że obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie ciąży na rzemieślniku. Opłaca on składki za siebie oraz za osoby z nim współpracujące. Zgodnie z art. 39. 1 obowiązek dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia rzemieślnika oraz osoby współpracującej z rzemieślnikiem ciąży na rzemieślniku. Zgłoszenie może być dokonane również z urzędu przez organ Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dokonał jednak za płatnika takiego zgłoszenia. Jak wynika ponadto z wykonawczego Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 25 czerwca 1965 r. w sprawie zgłoszeń do ubezpieczenia społecznego rzemieślników, legitymacji ubezpieczeniowych, składek, ustalania prawa do świadczeń i wypłaty świadczeń pieniężnych (Dz. U. z dnia 5 lipca 1965 r.) zgłoszenia do ubezpieczenia oraz wnioski o świadczenia pieniężne należy kierować do właściwego oddziału Zakładu za pośrednictwem właściwego cechu rzemieślniczego. Zgodnie z § 2. 1 obowiązek zgłoszenia do ubezpieczenia ciąży na rzemieślniku. Rzemieślnik zgłasza do ubezpieczenia siebie i osobę z nim współpracującą. Zgłoszenia należy dokonać w ciągu 10 dni: rzemieślnika - od daty rozpoczęcia przez niego wykonywania rzemiosła, osoby współpracującej z rzemieślnikiem - od daty rozpoczęcia pracy u rzemieślnika. Rozporządzenie to utraciło moc z dniem 27 marca 1973 roku.

Sąd Okręgowy podzielił poglądy zawarte w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r. (II UK 185/06) zgodnie z którym, dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne (OSNP 2008/9-10/143). Sąd Najwyższy wskazał w uzasadnieniu, że z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę związany jest obowiązek ubezpieczenia społecznego oraz obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, co wynika z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Obowiązek taki istniał również przed wejściem w życie tej ustawy na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), a na podstawie art. 33 ust. 1 składki na ubezpieczenie społeczne opłacał pracodawca z własnych środków. Pracownik nie miał (podobnie jak nie ma obecnie) wpływu na wywiązywanie się pracodawcy z tego obowiązku. Wprawdzie A. T. (1) w okresie pracy u ojca nie był objęty pracowniczym ubezpieczeniem, jednakże pogląd Sądu Najwyższego można również odnieść do zatrudnienia go jak osoby współpracującej, nawet jeżeli ojciec nie dopełnił obowiązku zgłoszenia go do ubezpieczeń zgodnie z Ustawą z

dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników. Podobny pogląd jak Sąd Najwyższy wyraził w swoim wyroku z dnia 16 czerwca 2015 r Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie III AUa 819/14 stwierdzając, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a u.e.r.f.u.s. nie jest wymagane wykazanie przez ubezpieczonego opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny podniósł, że uzależnienie uznania okresu zatrudnienia wykonywanego w poprzednim stanie prawnym, czyli przed 1 stycznia 1999 r., za okres składkowy od opłacenia przez pracodawcę składek, kłóciłoby się z zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych sformułowaną w art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzałoby także zróżnicowanie pracowników pozostających w zatrudnieniu przed wejściem w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez nałożenie obowiązku wykazania faktu opłacenia składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne tylko na niektórych, a nie wszystkich pracowników. W konsekwencji należy stwierdzić, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. "a" ww. ustawy nie jest wymagane wykazanie przez ubezpieczonego opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. W niniejszej sprawie nie jest sporne, że ojciec A. T. (1) nie opłacał składek za syna, skoro nie zgłosił do ubezpieczeń jako osoby współpracującej. Podzielając powyższe poglądy Sądu Najwyższego i Apelacyjnego w Warszawie Sąd Okręgowy Warszawa-Praga doszedł do wniosku, że okres współpracy A. T. (1) z ojcem w jego zakładzie pn (...) **od 19 maja 1972 roku do sierpnia 1974 roku** - łącznie 25 lat i 6 miesięcy należy zaliczyć do ogólnego stażu pracy, odmiennie niż to uczynił organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie dysponując materiałem dowodowym w postaci zeznań świadków przesłuchanych w postępowaniu odwoławczym.

Skoro odwołujący się udowodnił w niniejszym postępowaniu wymagany przez cytowane wyżej przepisy ogólny staż 25 lat, Sąd Okręgowy na podstawie na mocy

art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się A. T. (1) prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych.

Odnosząc się do daty, od której odwołujący jest uprawniony do wcześniejszej emerytury Sąd Okręgowy zważył, iż zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. W tym stanie rzeczy Sąd przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od dnia 18 maja 2016 roku.